

Совчилик

12:00 / 12.12.2024 6265

«Совчилик» дегани муайян бир аёл ёки қизга уйланиш истагини унинг ўзига ёки валийсига билдиришдир. Аслида, аёл кишининг ўзи ёки яқинлари томонидан куёвнинг ўзига ёки унинг оила тарафига совчилик қилиниши ҳам мумкин.

Бу билдириш уйланмоқчи кишининг ўзи ёки унинг вакили томонидан бўлиши мумкин. Шунингдек, совчиликни никоҳи исталган шахсга ёки унинг ишбошиларидан бирига билдириш ҳам мумкин.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Ҳафса онамизга уйланганларида у кишининг оталари Умар розияллоҳу анҳуга совчилик қилганлар.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Умму Салама розияллоҳу анҳога уйланганларида у кишининг ўзларига совчилик қилганлар.

Фазийлатли кишиларга аёлнинг ўзи, ота-онаси ёки ишбошиларидан бири совчилик қилиши жоиз.

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига баъзи аёллар келиб, ўзини никоҳлаб олишларини сўраганлар.

مَلَسُوهُ يَلْعَلْ يَلْصِقُ بِنِّجَانِ دَنْعَانُكَ : لَأَقُوهُ نَعْلُ لَلِإِيضَرِ دَعَسِ نَبِ لَسَ نَعِ
يَفَوْهُ سَمُخْلَاهَا وَرُفَعَهُ رَوَّظَانِ لَاهِي فَصَفَّحَهُ يَلْعَلْ أَسْفَنُ ضَرَعَتْهُ أَرْمَاهُ تَعَجَّ
مَلَسُوهُ يَلْعَلْ يَلْصِقُ بِنِّجَانِ يَلْعَلْ أَسْفَنُ تَضَرَعَتْهُ أَرْمَاهُ نِي : سَنَأَلُّاقُ : يَهَا
تَضَرَعَتْهُ كُنْمُ رِيحِي هُ : سَنَأَلُّاقُ فَاهَا يَحْلِقُ أَنْ أَم : تَلْأَقُفُ : سَنَأُةً نَبَاتِ تَلْأَقُفُ
مَلَسُوهُ يَلْعَلْ يَلْصِقُ بِنِّجَانِ يَلْعَلْ أَسْفَنُ

Саҳл ибн Саъд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларида эдик. Бир аёл келиб, у кишига ўзини тақдим қилди. У зот унга бошдан-оёқ назар солиб қарадилар».

Бешовлари ривоят қилганлар.

Бошқа бир ривоятда:

«Анас: «Бир аёл ўзини Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга тақдим қилди», деди.

Анасининг қизи кулиб:

«Мунча ҳам ҳаёси оз экан!», деди. Шунда Анас:

«У сендан яхшироқ. У Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга ўзини тақдим қилди», деди».

يَمْهَسُ لَهَا فَاذْحُ نَبِ سَيَنْخُ نَمُةً صَفَّحَتْ مَيَّاتُ : لَأَقُوهُ نَعْلُ لَلِإِيضَرِ رَمُعِ نَبِ نَعِ
رَمُعِ لَأَقُفُ : نَعْنِي دَمْلِبِ يَفُوتُ مَلَسُوهُ يَلْعَلْ يَلْصِقُ بِنِّجَانِ بَأْخُصَّ أَمَّ نَأَكُ وَ
يَنِي قَلِّ مَثَلِ لَيْلِ تَشَبَّهَ لَفُ ، يَرْمَاهُ يَفُ رُظْنِ أَسْفَنُ : لَأَقُفُ ، نَأْمُتُ عِ يَلْعَلْ صَفَّحَتْ تَضَرَعَتْ
تَشِي شُ نِي : تَلْأَقُفُ قِي دَّصَلِ رُكْبَ أَبَاتِ تِي قَلْفُ . آدَهُ يَمْوِي جَّوَزَتَا أَلَّ يَلْ آدَبُ دَقُ : لَأَقُفُ
تَشَبَّهَ لَفُ ، نَأْمُتُ عِ يَلْعَلْ يَلْعَلْ دَجَّ وَأُتُنُكُ وَ رُكْبَ وَبَأْتَمَّ صَفُ ، نَعْلُ صَفَّحَتْ كُتَّ جَّوَزُ
كَلَّ لَعَلُ : لَأَقُفُ رُكْبَ وَبَأْتَمَّ يَلْعَلْ لَفُ ، هَايَا أُهُتَّ حَكُنَّ أَلَّ يَلْعَلْ لُؤْسَرِ أَهَبَطُ مَثَلُ ، يَلْ لَيْلِ
مَعْنُ : تَلْأَقُفُ : رَمُعِ لَأَقُ ، آئِي شُ كَيْ لِي لِي عَجْرَأُ مَلْفُ : نَعْلُ صَفَّحَتْ يَلْعَلْ نِي حَيَّ لَعَلْ تَدَجَّ وَ
تَمْلَعُ تُنُكُ يَلْعَلْ نَأُ أَلَّ يَلْعَلْ تَضَرَعَتْ أَمِي فَاكَيْ لِي لِي عَجْرَأُ نَأُ يَلْعَلْ نَمِي مَلُ هُنَّ : رُكْبَ وَبَأُ لَأَقُ
لَلِ لُؤْسَرِ رَسِي شُ فُلُ نُنُكُ أَمْلُ ، أَهُرَكَ دَقُ مَلَسُوهُ يَلْعَلْ يَلْصِقُ بِنِّجَانِ لَلِ لُؤْسَرِ نَأُ
يَرَاخُ بُلَاهَا وَرُ . أَهُتَّ لَبَقُ أَهُرَكَ رَتَّ وَوَلُ ، مَلَسُوهُ يَلْعَلْ يَلْصِقُ بِنِّجَانِ

Ибн Умар розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Ҳафса Хунайс ибн Ҳузафа ас-Саҳмийдан бева қолди. У Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг саҳобаларидан бўлиб, Мадинада вафот этган эди. Бас, Умар айтди:

«Ҳафсани Усмонга тақдим қилдим. У «Ўйлаб кўрай-чи», деди. Бир неча кун кутдим. Сўнг у менга учраб, «Ҳозирги кунда уйланмай турганим маъқулга ўхшайди», деди.

Абу Бакр Сиддиққа учраб, «Хоҳласанг, сенга Ҳафсани никоҳлаб бераман», дедим. Абу Бакр индамади. Ўшанда ундан Усмондан аччиғим чиққанидан кўра кўпроқ аччиғим чиқди. Бир неча кун турганимдан сўнг унга Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам совчи бўлдилар ва мен уни у зотга никоҳлаб бердим. Сўнгра Абу Бакр менга учраб:

«Ҳафсани менга тақдим қилганинда, мен эса сенга жавоб бермаганимда, аччиғинг чиққан бўлса керак?» деди.

«Ҳа», дедим.

«Мени сенга жавоб беришдан фақат Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг уни зикр қилганларини эшитганим ман қилди, холос. Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг сирларини фош қилишим мумкин эмас эди. У зот тарк қилганларида, уни қабул қилар эдим», деди Абу Бакр».

Бухорий ривоят қилган.

Бизнинг шароитимизда, одатда, совчилик йигитнинг ота-онаси ёки улар тайинлаган кишилар томонидан келинликка номзоднинг ота-онасига ёки оила аъзоларига қилинади.

Айтайлик, мазкур иш содир бўлди. Эркак томондан аёл-қиз томонга совчилик қилинди. Энди аёл-қиз тараф муносиб куёв танлаш мажбуриятида қолади. Албатта, улар ҳам бу танлашда Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг кўрсатма ва тавсияларига амал қилсалар, жуда ҳам яхши бўлади ва бундай ўта нозик, умр савдоси бўлган ишда энг тўғри йўл тутган бўладилар.